

נושא השיר:

משאלה, תקווה, תפילה וגעגועים לשלוות חיי יום יום ולעתיד טוב יותר.

סוג השיר: פזמון

פזמון מהו?

הפזמון הוא שיר זמר קל ומולחן ובעל אופי עממי.

בדרך כלל נושאו הם: אהבה, בדידות, פרידה, נושאים אקטואליים, פוליטיים, חברתיים והיסטוריים.

אוצר המילים בפזמון מצומצם, משפטי פשוטים וקצרים וציורי הלשון שבו לקוחים מחיי היומיום.

אחד המאפיינים של הפזמון הוא במילות קבועות החוזרות בשיר, בביטויים חוזרים, ובעיקר בולט המאפיין של "פזמון חוזר" (רפריין - Refrain).

תוכן השיר:

בית ראשון: הבית הראשון פותח בתמונה של מפרש לבן באופק – סמל לשלום, שמנוגדת לענן שחור כבד- סמל למלחמה ולמציאות הקשה. בבית זה ישנה תמונה נוספת והיא אור נרות החג הרועד- החגיגות בלתי מושלמת בשל המצב הקשה והעגום. אך למרות זאת תמשיך המשוררת להיות אופטימית ולבקש שיתרחשו דברים טובים במציאות הקודרת הזאת.

בית שני: המשוררת שומעת קולות של שירה וזמרה, קול שופר וקול תופים. קולות אלה הם, ודאי, קולות של שמחה. אך המשוררת מרגישה שהחגיגה רועדת ופגומה, לכן היא חשה שיש צורך לשלב תפילה לשלום בתוך קולות אלה.

בית שלישי: למרות ההרס שגורמת המלחמה, יש אור באופק. אחת השכונות ניצלה- לא נפגעה- ובתוך שכונה שלווה ושקטה זו ישנו בית קטן עם גג רעפים אדום, המחכה לשובם של הבנים מהמלחמה. סוף הקיץ וסוף הדרך מסמלים את סיום המלחמה. ובשעה זו מבקשת המשוררת מאלוהים להשיב את החיילים לבית הקטן הזה.

בית רביעי: ההווה שחיה בו המשוררת הוא הווה מר, והדבר מרומז במילה "אופל". תקוותה של המשוררת שפתאום ישתנה ההווה הזה לעתיד מתוק ומוצלח, וזה מובע בתמונה: מתוך האופל יזרח על ראשו אור כוכב. מכאן המשוררת פונה לאלוהים לתת ללוחמים, האהובים והעייפים מהקרבות הקשים, לחזור אל ביתם, ולתת להם שלווה, מנוחה וגם כוח.

עיון והערכה

השיר שלפנינו מבטא תקווה לעתיד טוב יותר. מילת המפתח של הפזמון "לו יהי" חוזרת 24 פעמים, דבר המחזק את משאלות ליבה הרחוקות של המשוררת. השיר כולל ארבעה בתים ופזמון אחד חוזר על עצמו ארבע פעמים. הפזמון החוזר מדגיש את הבקשה ואת התפילה בשיר. בכל בית שישה טורים, אין בהם סימני פיסוק, דבר שמלמד ל זרימה ותנועה. הלשון פשוטה ויומיומית. השימוש בכינוי הרבים "אנחנו" מעורר תחושה של "יחד", ומביע געגועים לתחושה של אחריות הדדית ואופטימיות קולקטיבית. מוטיב מלכד בשיר הוא העבר היפה, ההווה השחור והתקווה ומשאלת הלב לעתיד טוב כמו בעבר.

אמצעים אומנותיים

1. שיבוץ / רמיזה מקראית: اقتباس

רמיזה להפניית תשומת לב הקורא למאורע כלשהו מהתנ"ך – ציטוט של פסוק או חלק פסוק מהתנ"ך.
דוגמה: "מה קול ענות אני שומע" (שמות ל"ב, 18)

2. האנשה: تشخيص

(ההאנשה היא מטאפורה ביסודה – אך לא כל מטאפורה היא האנשה)
אמצעי אומנותי שמציג דומם כאילו הוא אנושי.
ייחוס תכונות אנושיות לבלתי אנושי.
דוגמה: אור נרות החג רועד

3. מטאפורה/השאלה:

סוג של דימוי שני עניינים שונים המתקשרים לעניין אחד, אך באופן ישיר, בלי שימוש במילת דמיון. היא בנויה בד"כ משתי מילים כאשר אחת מהן לקוחה מתחום אחר.
דוגמה: חלונות הערב-השאלה לישיבה ליד החלון בערב כשמחכים לחזרת החיילים.

4. ניגודים:

הניגוד משמש להבלטת הרעיון שעליו מדובר ע"י שני דברים שיש ביניהם ניגוד.

דוגמה: לבן-שחור אופל-אור

5. פסיחה:

משפט שסיומו אינו עם סיום הטור, אלא הוא נמשך גם לטור הבא אחריו.

דוגמה: "ואם בחלונות ה ערב

אור נרות החג רועד"

6. סמלים:

מפרש לבן- סמל לעתיד טוב, לשלום.

ענן שחור- סמל למציאות כבדה ומרה, למלחמה.

סוף הדרך- סמל לסיום המלחמה.

7. מטונימיה:

החלפת מושג אחד במושג אחר, קרוב, להגביר את הרושם ולעורר את מחשבתו ודמיונו של הקורא.

דוגמה: "מפרש לבן"- במקום: ספינה

" גג אדום"- במקום " בית בעל גג עשוי רעפים.

8. חזרה:

חזרה על מילים, חרוז, בית ועוד, על מנת להעצים את החוויה ולהרחיב את הידיעה לגבי השיר.

דוגמה: "לו יהי", "קול"